

Euron mer än kronor och ören

Debatten om euron har till stor del varit begränsad till att vara en valutateknisk fråga. Mer sällan nämns svårigheterna att styra hela euroområdet med en ränta, skriver debattören Tomas Larsson från föreningen Fritt Norden.

Sedan sensommaren har den globala finanskrisen på allvar svept in över vårt land. Krisen har fått börsen att falla rejält, samtidigt som kronan har försvagats. Det talas gång på gång om "ras" för kronan, vilket har skapat turbulens. Håller vi svenskar på att förlora alla våra besparingar? Det faktum att den svenska kronan under senare tid har fallit, har flitigt debatterats i flera dagstidningar. Den 135 år gamla kronan har, återigen, börjat att kallas för "skvalpvaluta".

Att så ensidigt jämföra dagens växelkurs mot den för cirka två månader sedan rådande, riskerar att leda in debatten på fel spår. Till exempel avslöjar uppgifterna om att kronan har försvagats med tio procent sedan i somras inte det faktum att euron under många år har legat under sin konverteringskurs på 9,54 kronor. Mot konverteringskursen räknat är kronans avvikelse dock endast fem procent. Vi får heller inte glömma eurons kraftiga ras vid introduktionen i januari 1999, då dess växelkurs försämrades med hela sju procent under loppet av månad (totalt föll euron under en längre tid med femton procent).

Växelkursförsämringen gäller även mot dollarn, men här är man betydligt mer förlåtande; det finns en bred förståelse inom näringsliv och massmedia för att dollarn svänger. Trots att Sverige dessutom är mycket beroende av dollarn och trots det faktum att dollarkursen svängt extremt kraftigt (från toppvärdet 10,93 kronor till bottennoteringen 6,06 kronor) finns inte alls samma oro.

Massmedia och politiker har på ett mer förstående sätt kunnat acceptera att dollarkursen faktiskt svänger, ty svängningar finns ju på alla marknader som fungerar enligt marknadsekonomiska principer. Men för eurons del blir det "skarpt läge" så fort kronan avviker det minsta åt något håll. Bilden av denna eurocentrering förstärks av att kronan aldrig tycks ha det rätta värdet - antingen är den för stark eller för svag.

Det finns även andra, minst lika viktiga, ekonomiska nyckeltal. Ett sådant är den reella ekonomiska tillväxten. Sedan eurons lansering under 1999 till 2007 var till exempel den reella ekonomiska tillväxten i Sverige hela 32 procent, men endast 21 procent i euroområdet. Liknande, för Sverige förmånliga siffror, gäller exempelvis inflation, statsskuld och arbetslöshet. Det är föga konstruktivt att vara fixerad vid valutakurser, snarare borde hög ekonomisk tillväxt, låg inflation och hög sysselsättningsgrad vara de främsta målen. Indikatorer som talar för Sverige men som hamnat helt i skymundan.

Debatten om euron har till stor del varit begränsad till att vara en valutateknisk fråga. Mer sällan nämns svårigheterna att styra hela euroområdet med en ränta. Tyvärr talar inte längre så mycket för euron, förutom det faktum att samma mynt och sedlar gäller i alla euroländer. Mynt och sedlar minskar dock i betydelse genom den snabba utbyggnaden av elektroniska betalningssystem med plastkort och Internet. Inom en snar framtid försvinner då - lyckligtvis - behovet av att fysiskt hantera pengar. Var ligger då fördelarna i att allt ska styras från Europeiska centralbanken i Frankfurt?

Tomas Larsson Föreningen Fritt Norden